

Verbinden

De geest is definitief uit de fles. Dat stellen Willem Lageweg en Bernedine Bos van MVO Nederland vast. Hun kennis- en netwerkorganisatie overziet niet langer alle nieuwe duurzame bedrijven en initiatieven, zoveel zijn het er. Dat is prachtig en dat was altijd de bedoeling. Nu is het zaak om die energie te verbinden tot een gezamenlijke nationale ambitie, waar voor Nederland tientallen miljarden euro's mee te verdienen zijn.

✦ TEKST JAN BOM ✦ FOTOGRAFIE CHRIS DE BODE

De entree van MVO Nederland doet op deze middag denken aan een conferentie waar net een sessie speeddating is begonnen. Vrijwel elk tafeltje is bezet, de besprekingen vormen samen een geluidsbehang van gedempt geroezemoes. Men houdt rekening met elkaar. Het gaat zo te zien goed met de kennis- en netwerkorganisatie. Op de website staat zelfs een foto van een enorme groep medewerkers. Dat doet terugdenken aan de tijd toen MVO Nederland begon, nu acht jaar geleden. De staf bestond uit een directeur en vier, vijf mensen. Inmiddels loopt het aantal medewerkers tegen de tachtig. Directeur Willem Lageweg (1951) verontschuldigt zich er bijna voor. Het is overduidelijk geen punt waar hij zich op wil laten voorstaan. “We zoeken dat niet. Het is eerder lastig, die omvang. Maar het is wel een illustratie dat er heel veel aan de gang is op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De geest is uit de fles.” Ook Bernedine Bos (1967) kent de organisatie vanaf dag één. Zij groeide mee en is nu hoofd programma’s en projecten. Ze nuanceert: “Bij die tachtig tel je dan ook stagiaires en detacheringen mee. Ook zijn veel collega’s parttimers.” Lageweg licht verder toe: “We werken met tal

van partijen samen. Je vindt ook medewerkers van de overheid die een paar dagen in de week bij ons werken, op een project of een thema. Het is steun in natura.” Na de recente verhuizing is het nieuwe kantoor alweer krap. Op elke twee medewerkers op de burelen in Utrecht is slechts één stoel beschikbaar is. Het probleem wordt opgelost volgens de principes van het Nieuwe Werken. Er zijn bij MVO Nederland geen vaste werkkamers, of vaste bureaus: de beschikbare werkplekken zijn flexibel. Thuiswerken behoort tot de mogelijkheden. Een groter kantoor kost geld en daar is MVO Nederland zuinig op. Maar druk is het wel, op sommige dagen. Iedereen weet wanneer dat is. Dan arriveren de eerste medewerkers al op tijdstippen waarop normaal gesproken bouwvallers aan de slag gaan. Lageweg zelf reist heel wat af, meestal met de trein en de OV-fiets, ook al bezit hij een Prius. “Het is ons voorrecht dat wij dagelijks partijen spreken die met duurzame initiatieven bezig zijn. Het is fantastisch wat er aan de hand is. Er is nu zoveel beweging dat je moet nadenken hoe je verder kunt samenwerken en opschalen. Dan kom je op slimmer samenwerken uit.”

wereldleider wordt op MVO-gebied. Wanneer we vertrouwen op onze befaamde handelsgeest, die elke Nederlander bij geboorte mee lijkt te krijgen, kan kennis over alles wat met duurzaam ondernemen te maken heeft wel eens een nieuw exportartikel worden. Nederland duikt als handelsnatie diep in ketens van grondstoffen en het verduurzamen hiervan kan een unieke positionering opleveren. Wereldleider worden, is dat realistisch? Met de Scandinavische landen, Duitsland en opkomende landen als Brazilië als stevige concu-

“Wat nu nog ontbreekt is een gezamenlijke nationale ambitie, het gezamenlijke punt op de horizon”

renten? Bos overziet bij MVO Nederland dit internationale werk en ondersteunt mkb-ondernemingen om de wereld in te trekken, met IMVO-vouchers die bestaan uit een som geld tot tienduizend euro om een consultant in te huren. Dat kan helpen om het avontuur overseas tot een duurzaam verantwoord succes te maken. Bos heeft meer in petto: “We zijn bijna klaar met een nieuwe visie op het stimuleren van internationaal MVO. Hoe komen we tot de gewenste verandering, transitie? Wat kan MVO Nederland in gang zetten en hoe kan MVO Nederland dat proces versnellen? We zijn sterk in sectoraanpak en ketens. We onderzoeken nu de kansen voor 32 branches. Dat zijn er te veel om tegelijk aan te pakken, >

◀ Lageweg en Bos: “Koppel een nationale ambitie aan de footprint. Hoe verlagen we de impact die ons handelen heeft op de planeet en versterken we tegelijkertijd onze internationale concurrentiepositie?”

WAT ZIJN DE VIJF BASISREGELS VOOR SLIMMER SAMENWERKEN?

MVO Nederland voert als motto 'Samen veranderen'. Vanuit die gedachte stelde de kennis- en netwerkorganisatie een lijst met vijf punten op, die als leidraad kan dienen voor slimmer samenwerken tussen zelfstandige organisaties. De winst zit 'm vooral in het uitwisselen van kennis, zonder dubbelingen of concurrentie. Het delen van informatie levert allen winst op, zo is de filosofie achter deze aanpak. Het gekozen doel moet dan wel de doelstellingen van de afzonderlijke organisaties overstijgen. Dat doel zou kunnen zijn: Nederland wereldleider op het gebied van MVO en duurzaamheid.

1. Maak helder welke doelen je met elkaar wilt bereiken;
2. Onderken welke transitiefase aan de orde is: pioniersfase, opschalen, versnellen of consolideren;
3. Bepaal welke acties nodig zijn: binnen het bedrijf, op sector- of ketenniveau en op macroniveau;
4. Onderken wie in welke fase en op welk niveau de meeste toegevoegde waarde heeft (complementariteit);
5. Maak duidelijke afspraken over rollen, taken, overdrachtsmomenten en resultaatmetingen.

Willem Lageweg: "Er ligt een winst op Nederland te wachten van naar schatting 50 miljard euro. Maar dan moeten we allemaal samenwerken." Bernedine Bos: "Het meest gebruikte woord bij MVO Nederland is 'verbinden'."

Bernedine Bos: "We zijn bijna klaar met een nieuwe visie op het stimuleren van internationaal MVO. We onderzoeken nu de kansen voor 32 branches."

Noem het Cradle to Cradle, noem het circulaire economie, het gaat erom dat we tot een systeemverandering komen waardoor we niet langer de planeet uitputten. Het rapport is trouwens opgesteld door de rekenmeesters van McKinsey. Ik zou hier graag een Nederlandse editie van willen zien."

Lageweg en Bos realiseren zich terdege dat alleen de crew van MVO Nederland de wereld niet kan verduurzamen. Lageweg: "En de staat van onze planeet gaat nog steeds achteruit. We staan nog maar aan het begin van een ingrijpende verduurzaming." Een reddingsboot is dan ook niet genoeg: er is een complete vloot nodig. Nu wemelt het inmiddels van de organisaties en bedrijven die aan de slag zijn gegaan met verduurzaming, op talloze gebieden. Lageweg: "Ik zie heel veel ambitie, op heel veel niveaus, in tientallen sectoren. VNO-NCW, de Groene Zaak, Urgenda, EVD, IDH, BOP, de ontwikkelingsorganisaties... Wat nog ontbreekt is een gezamenlijke nationale ambitie, het gezamenlijke punt op de horizon. Nieuwe coalities zijn

WELKE SLIMME NETWERKEN ORGANISEERT MVO NEDERLAND AL?

+PEOPLE NETWORK

Binnen het 'People Network' van MVO Nederland komen bedrijven bij elkaar die samen stappen willen zetten richting duurzaam mensgericht ondernemen. Binnen het netwerk kunnen zij kennis delen, ervaringen uitwisselen, vragen stellen en adviezen geven. Zo ontstaan nieuwe inzichten, inspirerende ideeën en verrassende invalshoeken die bedrijven helpen om binnen hun bedrijf de sociale dimensie verder invulling te geven. Elke netwerkgroep bestaat uit zes bedrijven die in drie intervisiebijeenkomsten met elkaar aan de slag gaan. Tijdens de bijeenkomsten staan steeds twee bedrijfscases centraal. Onderwerpen die aan de orde komen zijn: leiderschap, duurzame inzetbaarheid, het nieuwe werken en arbeidsparticipatie. www.mvonederland.nl/mvo-netwerken/people-netwerk

+NETWERK DE NORMAALSTE ZAAK

De Normaalste ZaaK is een netwerk van werkgevers die open staan voor de kansen en mogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het netwerk is een initiatief van MVO Nederland, AAVN en Start Foundation. Doel: van 'inclusieve arbeidsorganisaties' de normaalste zaak van de wereld maken. www.denormalstezaak.nl

+MVO NETWERK BETON

Het MVO Netwerk Beton verbindt zo'n dertig partners die samen de programma-doelstelling realiseren, namelijk: de hele betonketen verduurzamen. Bijzonder aan het MVO Netwerk Beton is dat het alle schakels in de Nederlandse betonketen behelst en niet alleen gaat over het product beton, maar ook over betonnen constructies. Door nu samen te werken in het Programma Verduurzaming Betonketen wil de sector verdergaande stappen nemen. In oktober 2011 bestempelde de Rijksoverheid het programma tot een Green Deal, wat betekent dat de overheid graag helpt bij het wegnemen van knellende regelgeving en hulp (zoals mankracht) kan bieden bij de realisatie van de doelstellingen. www.mvonederland.nl/mvo-netwerken/mvo-netwerk-beton

+MVO NETWERK ZORG

Gezondheidsinstituut NIGZ, Milieuplatform Zorg en MVO Nederland hebben in 2011 het initiatief genomen tot het oprichten van een MVO Netwerk Zorg. Doelstelling: het bevorderen van MVO in de gezondheidszorg door het delen van kennis en ervaringen. Het MVO-manifest voor een gezonde toekomst van de zorgsector is inmiddels door tientallen zorginstellingen ondertekend. www.mvonederland.nl/mvo-netwerken/mvo-netwerk-zorg

+NETWERK GRENSVERLEGGERS

Sinds eind 2011 delen zes mkb-ondernemers hun wel en wee in de dagelijkse praktijk van internationaal ondernemen en MVO op een blog ter inspiratie van andere ondernemers: Soil & More, Saint Basics, De Dopper, De Vegende Hollander, Brood! en Nature&More. Deze zomer geven zij het stokje door en wordt dit pilotproject groter opgezet. Thema's: corruptie, kinderarbeid, OESO-richtlijnen, internationale arbeidsomstandigheden. www.grensverleggers.nl

➤ dus kiezen we strategisch voor vijf sectoren en ketens om mee te beginnen. We hopen alles wat we daar leren te kunnen gebruiken voor de anderen. MVO Nederland richt zich vooral op de eerste fases van bewustwording en activering. Zodra bedrijven verder willen, individueel of met elkaar, zijn er andere organisaties en adviseurs die dat kunnen overnemen. Het kan ook samen met ons, dan zoeken we samen naar wegen om van publieke naar private financiering te gaan. Voor bedrijven die internationaal opereren kan dat een PSI-financiering zijn." Lageweg: "We hebben een grote leerorganisatie in huis. De MVO Nederland Academie is de buitenkant daarvan." Bos: "Er is nu zoveel reuring, dat we ons niet moeten verliezen in die kwantiteit van aanvragen om ondersteuning. De vraag is welke interventies wij moeten doen om MVO op te schalen. Anders is het eindeloos." Lageweg: "Van oudsher reageren we op elke vraag die op ons afkomt." Bos: "Dat moet strategischer, slimmer." Lageweg: "Dat zijn we aan het uitzoeken."

Kan slim samenwerken harde winst opleveren? Lageweg en Bos zijn hiervan overtuigd. Bos: "Het meest gebruikte woord bij MVO Nederland is 'verbinden'." Lageweg: "Als wij dit spel niet slim spelen, zullen Brazilië, Duitsland en de Scandinavische landen een enorme voor-sprong opbouwen. Samenwerken en het concept van de circulaire economie kunnen Nederland een bedrag van tientallen miljarden euro's opleveren. Alleen al door het opnieuw inrichten van productieprocessen waardoor grondstoffen en materialen na gebruik geen afval meer zijn, maar steeds weer opnieuw hergebruikt kunnen worden." Lageweg heeft al enkele maanden een rapport van de Ellen MacArthur Foundation onder zijn kussen liggen, waarin staat dat de winst voor heel Europa op 500 miljard euro per jaar geschat mag worden. Hij zegt: "Laten wij daar nu eens 10 procent van pakken: toch 50 miljard, als Nederland. Dat moet te doen zijn, want we zijn een energie- en materialen-intensief handelsland. Een distributieland ook. Heel veel komt door Nederland en we staan nu al aan de wereldtop als het gaat om de kennis van recycling."